

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्
पदपूर्ति तथा बहुवा समिति
सानोठिमी, भक्तपुरको

कम्प्युटर अपरेटर (सहायकस्तर प्रथम श्रेणी प्रशासन) पदको
खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

सेवा : प्रशासन	समूह : सामान्य प्रशासन
पद : कम्प्युटर अपरेटर	स्तर : सहायक स्तर प्रथम
पाठ्यक्रमको रूपरेखा : यस पाठ्यक्रमको आधारमा निम्नानुसार दुई चरणमा परीक्षा लिइने छ।	
प्रथम चरण : लिखित परीक्षा	पूर्णाङ्क : २००
द्वितीय चरण : अन्तरवार्ता	पूर्णाङ्क : २५

प्रथम चरण : लिखित परीक्षा योजना

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या अंक भार	समय
प्रथम	सामान्य ज्ञान र सामाजिक अध्ययन	१००	४०	बस्तुगत बहुउत्तर (Multiple Choice)	$५० \times २ = १००$	१ घण्टा
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी विषय	१००	४०	बस्तुगत बहुउत्तर (Multiple Choice)	$२५ \times २ = ५०$	३० मिनेट
				विषयगत छोटो उत्तर	$५ \times १० = ५०$	२ घण्टा

द्वितीय चरण : प्रयोगात्मक परीक्षा योजना

विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णांक	समय	परीक्षा प्रणाली
प्रयोगात्मक परीक्षा	५०	३०	४५ मिनेट	प्रयोगात्मक

तृतीय चरण : अन्तर्वार्ता योजना

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली
अन्तर्वार्ता	२५	मौखिक

- माथि उल्लेखित सेवा अन्तर्गतका समूहहरूको खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम उपर्युक्त बमोजिम हुनेछ।
- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अङ्ग्रेजी अथवा नेपाली र अङ्ग्रेजी दुवै हुन सक्नेछ।
- यस पाठ्यक्रममा जे सुकै लेखिएको भएतापनि पाठ्यक्रममा परेका ऐन, नियमहरू परीक्षाको मितिभन्दा ३ (तीन) महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाइएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा रहेको सम्झनु पर्दछ।
- प्रथम चरणको लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको प्रयोगात्मक परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ र द्वितीय चरणको परीक्षा बाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र अन्तरवार्तामा सम्मिलित गराइने छ।
- प्रथम चरणको लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारको प्राप्ताङ्क, द्वितीय चरणको प्रयोगात्मक परीक्षाबाट प्राप्त गरेको प्राप्तांक र अन्तरवार्तामा प्राप्त गरेको अङ्क जोडी योग्यताक्रम अनुसार सिफारिस गरिनेछ।
- पाठ्यक्रम लागु मिति : २०७१ वैशाख २३ गते।
- यस भन्दा अगाडि लागु भएको माथि उल्लिखित सेवा/समूह/उप-समूहको पाठ्यक्रम खारेज गरिएको छ।

द्रष्टव्य १ : सीमित खुला प्रतियोगिताको लागि पनि यही पाठ्यक्रम लागु हुनेछ। साथै उक्त सीमित खुला प्रतियोगितातर्फका उम्मेदवारहरूको लिखित परीक्षाको उत्तीर्णाङ्क परिषद्को कर्मचारी सेवा शर्त तथा सुविधा सम्बन्धी विनियमावली २०६९ को विनियम २९ मा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ।

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्
पदपूर्ति तथा बढुवा समिति
सानोठिमी भक्तपुरको

कम्प्युटर अपरेटर (सहायकस्तर प्रथम श्रेणी प्रशासन) पदको
खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र : सामान्य ज्ञान र सामाजिक अध्ययन

पूर्णाङ्क - १००

१. नेपालको भूगोल
  - १.१ धरातलीय स्वरूपको किसिम, विशेषताहरु
  - १.२ प्राकृतिक श्रोतहरु किसिम, उपलब्धी र वर्तमान अवस्था
  - १.३ भौगोलिक विविधता र जनजीवन
  - १.४ नेपालमा पाईने हावापानीको किसिम र विशेषता । हावापानीको विविधताबाट उत्पन्न भएका आर्थिक तथा सामाजिक क्रियाकलाप र जिवीकोपार्जनमा विविधता
२. विश्वको इतिहास-म्याग्नाकार्टा, औद्योगिक क्रान्ति, फ्रान्सको राज्य क्रान्ति, अमेरिकी स्वतन्त्रता संग्राम, रुसी/अक्टोबर क्रान्ति, प्रथम र द्वितीय विश्वयुद्ध तथा भारतीय स्वतन्त्रता संग्राम, घटना, कारण र परिणामहरु
३. नेपालको इतिहास (प्राचीन, मध्य, आधुनिक कालदेखि हालसम्मका घटनाक्रम कारण र परिणामहरु
४. नेपालको सामाजिक एवं सांस्कृतिक अवस्था
  - ४.१ प्रथा, परम्परा, मूल्य र मान्यता, धर्म, जातजाति, भाषाभाषी, संकृति, कला, साहित्य, संगीत आदि
  - ४.२ सांस्कृतिक सम्पदाको किसिम, विशेषता, महत्व
५. नेपालको आर्थिक अवस्था, विकासका पूर्वाधारहरु (कृषि, उद्योग, व्यापार, पर्यटन, यातायात, संचार, शिक्षा, स्वास्थ्य, बिद्युत आदि) र विकास योजना
६. विज्ञान, प्रविधि र स्वास्थ्य बिषयमा जानकारी
  - ६.१ विज्ञान प्रविधिको विकासबाट मानव जीवनमा परेको प्रत्यक्ष प्रभाव
  - ६.२ जैविक प्रविधि, सूचना तथा संचार प्रविधि र बैकल्पिक उर्जा
  - ६.३ कमविकास र बंशाणु, स्वास्थ्य, रोग, खोप, पोषण, सरसफाई
७. परिस्थितिक पद्धति र वातावरण
  - ७.१ परिस्थितिक पद्धतिको परिचय र प्रकार तथा जीव भू-रासायनिक चक्र
  - ७.२ दिगो विकास, जैविक विविधता, दुर्लभ पशु पन्छी र बनस्पतिहरु, विश्वव्यापी उष्णता, मौसम परिवर्तन, हरितगृह प्रभाव, ओजोन बिनास, वातावरण, प्रदुषण, जनसंख्या, शहरीकरण, बसोबास (बसाई सराई) आदि ।
८. अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध तथा संघ/संस्था
  - ८.१ नेपालका छिमेकी देशहरु तथा बेलायत, अमेरिका, जापान आदि संगको सम्बन्ध
  - ८.२ संयुक्त राष्ट्र संघ अंग, विशिष्टकृत संस्था र गतिविधिहरु
  - ८.३ क्षेत्रीय संगठन सार्क, आसियान, युरोपियन संघ
९. राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय महत्वका राजनीतिक, आर्थिक, सामाजिक, वैज्ञानिक, सांस्कृतिक, खेलकूद, पुस्तक, पुरस्कार, कला, साहित्य, संगीत आदि लगायत समसामयिक घटना तथा नविनतम गतिविधिहरु र महत्वपूर्ण व्यक्तित्व तथा विचारकहरु सम्बन्धी जानकारी ।

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्
पदपूर्ति तथा बहुवा समिति
सानोठिमी, भक्तपुरको

**कम्प्युटर अपरेटर (सहायकस्तर प्रथम श्रेणी प्रशासन) पदको
खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम**

द्वितीय पत्र : सेवा सम्बन्धी विषय

पूर्णाङ्क - १००

१. नेपालको सामाजिक, आर्थिक एवं बातावरणीय अवस्था
  - १.१ भौगोलिक अवस्था/स्वरूप : किसिम र विशेषताहरु
  - १.२ हावापानी : किसिम र विशेषता
  - १.३ जलसम्पदा : स्थिति र महत्व
  - १.४ वनसम्पदा : अवस्था र महत्व तथा वन विनाशका कारण र संरक्षणका उपायहरु
  - १.५ प्रचलित प्रमुख धर्म, जातजाति, भाषाभाषी र संस्कृति
  - १.६ आर्थिक विकासका पक्षहरु : कृषि, उद्योग, व्यापार, पर्यटन, वैदेशिक रोजगार र जनशक्ति
  - १.७ आर्थिक विकासका सम्बाहकहरु :सार्वजनिक क्षेत्र, निजी क्षेत्र र सहकारी क्षेत्र
  - १.८ योजनाबद्ध विकासक्रम र चालु आवधिक योजनाको सामान्य जानकारी
  - १.९ जनसंख्या व्यवस्थापन, शहरीकरण र बसाई सराई
  - १.१० बातावरण व्यवस्थापन, जैविक विविधता, वातावरण प्रदुषण र जलवायु परिवर्तन
  - १.११ ज्वलन्त विषयहरु: गरीबी, बेरोजगारी, जनस्वास्थ्य, खाद्य सुरक्षा, सामाजिक सुरक्षा र ऊर्जा संकट ।
२. संवैधानिक व्यवस्था र सरकार
  - २.१ नेपालको वर्तमान संविधान
  - २.२ केन्द्रीय र स्थानीय सरकार तथा सुशासन
  - २.३ नागरिक चेतना/शिक्षा, नागरिक समाज लगायत नागरिकहरुको दायित्व र कर्तव्य
  - २.४ कानूनको अर्थ र महत्व तथा कानूनका स्रोतहरु
  - २.५ कानूनी राज्यको अवधारणा र महत्व, लोकतान्त्रिक मूल्य र मान्यता
  - २.६ समावेशीकरण, समानुपातिक प्रतिनिधित्व, सकारात्मक विभेद र आरक्षण
३. सार्वजनिक सेवा संचालन एवं व्यवस्थापन
  - ३.१ कार्यालय व्यवस्थापन
    - ३.१.१ कार्यालय र कार्यालय व्यवस्थापनको अवधारणा र महत्व
    - ३.१.२ अभिलेख व्यवस्थापनको परिचय, उद्देश्य, आवश्यकता र महत्व
    - ३.१.३ कार्यालयमा संचारको महत्व, प्रकार, माध्यम
    - ३.१.४ कार्यालयमा व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (MIS) को आवश्यकता र महत्व
  - ३.२ लेखा प्रणाली र राजश्व प्रशासन
    - ३.२.१ सरकारी लेखा प्रणाली र लेखा परीक्षण सम्बन्धी जानकारी
    - ३.२.२ सरकारको आर्थिक कार्य प्रणालीको सामान्य जानकारी
    - ३.२.३ जिन्सी सेस्ता प्रणाली, राजश्व सेस्ता प्रणाली र धरौटी सेस्ता प्रणाली
    - ३.२.४ राजश्व प्रशासन (कर, भंसार, अन्त शुल्क) सम्बन्धी सामान्य जानकारी
    - ३.२.५ बजेट सम्बन्धी सामान्य जानकारी
  - ३.३ सार्वजनिक सेवा प्रवाह
    - ३.३.१ अर्थ र महत्व
    - ३.३.२ सार्वजनिक सेवा प्रवाह गर्ने तरीका/माध्यमहरु
    - ३.३.३ सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा सेवा प्रदायकको भूमिका र सेवाग्राहीको अधिकार तथा दायित्व ।

४. केही ऐन नियमहरु

- (क) अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग ऐन, २०४८ र अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग नियमावली, २०५९
- (ख) भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९
- (ग) प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्, कर्मचारी सेवा शर्त तथा सुविधा सम्बन्धी विनियमावली, २०६९
- (घ) प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् ऐन, २०४५ (संशोधन सहित) र नियमावली, २०५९ (संशोधन सहित)

बिषय : प्रयोगात्मक परीक्षा

समय : ४५ मिनेट
प्रश्न संख्या : ७ वटा (सवै अनिवार्य)
पूर्णाङ्क : ५०
उत्तीर्णाङ्क : ३०

प्रयोगात्मक परीक्षा योजना

बिषयवस्तु शीर्षक	प्रयोगात्मक अंक	समय
English Typing	५ अंक	५ मिनेट
Devanagari Typing	५ अंक	५ मिनेट
MS-Word	१० अंक	३५ मिनेट
MS-Excel	१० अंक	
MS-Access	१० अंक	
MS-PowerPoint	५ अंक	
Web Page Designing	५ अंक	
Total	५० अंक	४५ मिनेट

1. English Typing Skill Test को लागि २२५ शब्दहरुका एउटा Text दिइनेछ र देहाय अनुसार अंक प्रदान गरिनेछ :-

- ८ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट (Correct Words/Minute) बापत - ० अंक
- ८ वा सो भन्दा बढी र १६ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत - १ अंक
- १६ वा सो भन्दा बढी र २४ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत - २ अंक
- २४ वा सो भन्दा बढी र ३२ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत - ३ अंक
- ३२ वा सो भन्दा बढी र ४० भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत - ४ अंक
- ४० वा सो भन्दा बढी र ४० भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत - ५ अंक

2. देवनागरी Typing Skill Test लागि २०० शब्दहरुका एउटा Text दिइनेछ र देहाय अनुसार अंक प्रदान गरिनेछ :-

- ७ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट (Correct Words/Minute) बापत - ० अंक
- ७ वा सो भन्दा बढी र १४ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट (Correct Words/Minute) बापत - १ अंक
- १४ वा सो भन्दा बढी र २१ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट (Correct Words/Minute) बापत - २ अंक
- २१ वा सो भन्दा बढी र २८ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट (Correct Words/Minute) बापत - ३ अंक
- २८ वा सो भन्दा बढी र ३५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट (Correct Words/Minute) बापत - ४ अंक
- ३५ वा सो भन्दा बढी शुद्ध शब्द प्रति मिनेट (Correct Words/Minute) बापत - ५ अंक

Formula for calculation of correct word/minute:-

Correct words/minute = (Total words types-wrong words)/5

नोट : अंग्रेजी वा देवनागरी Typing skill test को लागि परीक्षामा दिइएको Text लाई आधार मानी टाइप गरेको Text संग भिडाई चेक गरिने छ । तत्पश्चात माथि उल्लेखित Criteria बमोजिम अंक दिइनेछ । दिइएको अंग्रेजी वा देवनागरी Text मा उल्लेखित स्थान बमोजिम परीक्षार्थीहरुले आफ्नो Text मा Punctuation टाइप नगरेको पाइएमा त्यसको शब्दमा गणना गरिने छैन ।

॥ समाप्त ॥

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्